

**ZNANSTVENO STRUČNO SAVJETOVANJE
„HRVATSKO OPLEMENJIVANJE BILJA
I EUROPSKE INTEGRACIJE“**

D. ĆORIĆ, S. KREŠIĆ, M. JOŠT, J. KOVAČEVIĆ, D. ŠKORO,
M. BEDE, Z. MATOTAN, A. LALIĆ, K. PUŠKARIĆ

Savjetovanje je u organizaciji Grupacije oplemenjivača bilja Gospodarskog interesnog udruženja za sjemenarstvo „Hrvatsko sjeme“ u suradnji s Hrvatskim agronomskim društvom održano 24. rujna 2008. godine u prostorijama Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku.

Skup je okupio eminentne osobe iz područja oplemenjivanja, sjemenarstva i marketinga sjemenom.

U ime Ministra Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja Savjetovanju je nazočio državni tajnik dipl. inž. Krešimir Kuterovac.

Na skupu su iznijeti referati:

- Rezultati hrvatskog oplemenjivanja bilja (Plenarni referat- Kovačević J.; Bede M., Parlov D., Jošt M.)
- Deklarirane količine sjemena (analiza šest godina) (Zlatko Mijić - Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku)
- Odnos hrvatskog i inozemnog oplemenjivanja u priznavanju novih sorti/hibrida ratarskog bilja od 2001 do 2007. godine (Bojan Marković- Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku)
- Stavljanje sjemena na tržište. Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (Andreja Martonja Hitrec)
- Priznavanje sorti poljoprivrednog bilja (Ružica Jurić-Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku)

Tematika obuhvaćena izlaganjima je legislativa, zakonski okviri sjemenarstva i prilagodba Zakonima EU, rezultati priznavanja novostvorenih kultivara u RH, zaštita novih biljnih sorti i oplemenjivačka prava, pregled rezultata oplemenjivanja i sjemenarstva u RH.

Na rezultate i stanje hrvatskog oplemenjivanja bilja i sjemenarstva, osvrnuo se i državni tajnik dipl. inž. Krešimir Kuterovac. Ukazao je na podršku MPRiRR hrvatskom oplemenjivanju bilja i sjemenarstvu, te na potrebu daljnjih potpora domaćem oplemenjivanju bilja i usjevima zasnovanim domaće proizvedenim sjemenom.

Sudionici skupa mogli su se upoznati s radom Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo, od priznavanja, čuvanja sjemena i certificiranja sjemena. Organiziran je obilazak svih Odjela, gdje su se sudionici skupa mogli izravno upoznati s radom pojedinih Odjela, a pitanjima izravno riješiti i eventualne teškoće vezane uz korištenje usluga Zavoda.

Sudionici skupa su čestitali i zahvalili se ravnatelju Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo mr. sc. Ivanu Đurkiću i svim djelatnicima Zavoda na ostvarenomu u pogledu ispitivanja i priznavanja novostvorenih kultivara u RH, zaštite novih biljnih sorti i oplemenjivačkih prava, provedbe DUS ispitivanja, organizacije stručnog nadzora i certificiranja sjemena, prilagodbe Zakona (Zakon o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (nn 140/05, 35/08); Zakon o zaštiti biljnih sorti (nn 131/97, 62/00, 67/08)...), a u skladu s Europskim zakonima i standardima.

Održan je okrugli stol pod naslovom: "Mjesto i uloga hrvatskog oplemenjivanja u EU integracijama".

Na okruglom stolu dipl. inž. Drago Čorić dao je pregled sjemenarstva u RH, uvoza i izvoza sjemena, te se osvrnuo na nelogičnost uvoza i nekontrolirano tržište sjemenom i sadnim materijalom.

Naročito je naglašeno pitanje ugradnje sjemenarstva u regionalni razvoj Republike Hrvatske.

Na temelju rasprave na novi Pravilnik (stupio na snagu u kolovozu 2008. godine) o trajanju službenih pokusa Komisije Republike Hrvatske za priznavanje ratarskih kultura stav i preporuka je da ispitivanja za VCU i DUS ostaju nepromijenjena prema Pravilnicima o ispitivanju ratarskih kultura (do kolovoza 2008. godine).

Zaključak i stav je da nije bilo opravdano skraćivati postupak registracije novopriznatih kultivara ratarskog bilja budući da za to ne postoje ni biološki, a niti ekonomski opravdani razlozi.

Ušteda u skraćivanju postupka registracije novopriznatih kultivara ratarskog bilja ne može opravdati povećanje rizika i nesigurnosti u širokoj proizvodnji ratarskih kultura korištenjem nedovoljno ispitanih novopriznatih kultivara.

Navedeni Pravilnik je donijet bez upozorenja i mogućnosti prilagodbe novonastalim metodama ispitivanja, te bez uvažavanja mišljenja glavnih oplemenjivačkih ustanova u RH (Preporuka je bila da testiranja za VCU traju tri godine, a da se s DUS ispitivanjima, kao i dosad, započne u drugoj godini VCU ispitivanja).

Također, na skupu je iznijeto da novi način ispitivanja povećava obim rada i cijenu domaćeg oplemenjivanja prije početka samog provođenja postupka ispitivanja kod Sortne komisije RH.

Zaključak je da se preispita donošenje ovoga Pravilnika.

Na okruglom stolu je iznijeto, što je bilo vidljivo iz izlaganja, da se oplemenjivanje u RH provodi na sve manje kultura, da oplemenjivanje i oplemenjivači, te sjemenari nisu prepoznati te njihov rad nije adekvatno vrednovan u ocjenjivanju znanstvenog vrednovanja oplemenjivača i sjemenara. Naglašena je potreba boljeg vrednovanja priznatog kultivara u ocjenjivanju znanstvenog doprinosa i izbora znanstvenika u znanstveno znanje, te oplemenjivanje kao znanstvene discipline. Navedeno ima veliki utjecaj na održivost stanja programa oplemenjivanja i razvoj novih programa oplemenjivanja.

Postavljeno je i pitanje cijene koštanja stvaranja kultivara, ispitivanja, držanja sorte na sortnoj listi RH, cijene koštanja i financiranja sorti vezano uz uvođenje preporučene sortne liste u RH. Mišljenje je sudionika skupa da bi na preporučenoj

sortnoj listi trebale biti samo sorte koje se nalaze na EU listi sorti, za koje bi se trebala provesti ispitivanja na području RH, te na temelju provedenih ispitivanja imati bolje informacije o eventualnoj prilagodljivosti sorte uvjetima uzgoja u RH.

Na poticaj državnog tajnika dipl. ing. Krešimira Kuterovca, te kroz raspravu ukazalo se na potrebu da se unutar MPRiRR-a stvori fond koji će biti potpora hrvatskom oplemenjivanju, kroz natječaj za programe trajne istraživačke djelatnosti. Navedeni fond bi trebao poticati stvaranje novih oplemenjivačkih programa, održavanje postojećih oplemenjivačkih programa, razvoj metoda oplemenjivanja itd.

Ukazalo se na potrebu revidiranja sortne liste, te za duže zadržavanje prvi puta prisutnih sorti na sortnoj listi iz hrvatskih programa oplemenjivanja. Također, budući da, navedene sorte (količinom sjemena) tek ulaze u sjemenarstvo treba prilagoditi i cijenu koštanja držanja sorte na sortnoj listi.

Također je na skupu primijećeno i predloženo da sorte nakon 10 godina po priznavanju ne idu na ponovno „klasično“ DUS ispitivanje, već da se na takovim sortama provodi samo postupak utvrđivanja autentičnosti sorte.

Oplemenjivanje i sjemenarstvo je struka koja je ostala dominantna i unatoč prisutnoj konkurenciji na domaćem i stranom tržištu. Naglašena je važnost očuvanja Hrvatskog oplemenjivanja i sjemenarstva, jer u EU postoji tek manji broj država koje imaju svoje programe oplemenjivanja i rezultate oplemenjivanja (putem kultivara) plasiraju na strano tržište.

Važnost oplemenjivanja i sjemenarstva je u edukativnoj ulozi proizvođača kojoj veliki doprinos daju hrvatski sjemenari i oplemenjivači.

Postavilo se pitanje proizvodnje sjemena, na teškoće vezane uz osiguravanje „izolacija“ za sjemenske usjeve, te se ukazalo na potrebu da se Zakonom regulira osiguravanje izolacija, te omogućiti suodnos proizvođača sjemena i merkantilne robe.

Na savjetovanju je iznijeto (dip. inž. K. Puškarić) da na poslovima sjemenarstva, marketinga i oplemenjivanja u RH radi preko 70.000 ljudi (polje, dorada, trgovina, laboratorij).

Posebno se istaknula opravdanost poticanja sjemenske proizvodnje, ali i potreba za poticanjem oplemenjivanja u uspješnim oplemenjivačkim programima, te eventualni razvoj oplemenjivanja na kulturama koje su nestale (smanjuju se) iz programa oplemenjivanja i sjemenske proizvodnje.

Na poticaj državnog tajnika predloženo je da delegacija hrvatskih oplemenjivača i sjemenara zamoli sastanak s ministrom i djelatnicima nadležnog ministarstva na kojemu bi o navedenim prijedlozima i opservacijama nastavili raspravu i donijeli konkretna rješenja.

Predloženo je da se ovakvi skupovi, naročito aktualne teme iz područja oplemenjivanja i sjemenarstva putem „okruglog stola“ nastave.

